

Αθήνα 9/10/2019

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΘΕΜΑ: Φορολογική αντιμετώπιση των Τόκων στα Νομικά Πρόσωπα και στις Νομικές Οντότητες.

Σύμφωνα με τις περιπτώσεις (γ) και (δ) του άρθρου 2, του Κ.Φ.Ε. (Ν.4172/2013) ορίζονται :

γ) «**νομικό πρόσωπο**»: κάθε επιχείρηση ή εταιρεία με νομική προσωπικότητα ή ένωση επιχειρήσεων ή εταιρειών με νομική προσωπικότητα,

δ) «**νομική οντότητα**»: κάθε μόρφωμα εταιρικής ή μη οργάνωσης και κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα που δεν είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο, όπως ιδίως συνεταιρισμός, οργανισμός, υπεράκτια ή εξωχώρια εταιρεία, κάθε μορφής εταιρεία ιδιωτικών επενδύσεων, κάθε μορφής καταπίστευμα ή εμπίστευμα ή οποιοδήποτε μόρφωμα παρόμοιας φύσης, κάθε μορφής ίδρυμα ή σωματείο ή οποιοδήποτε μόρφωμα παρόμοιας φύσης, κάθε μορφή προσωπικής επιχείρησης ή οποιαδήποτε οντότητα προσωπικού χαρακτήρα, κάθε μορφής κοινή επιχείρηση, κάθε μορφής εταιρείας διαχείρισης κεφαλαίου ή περιουσίας ή διαθήκης ή κληρονομίας ή κληροδοσίας ή δωρεάς, κάθε φύσης κοινοπραξία, κάθε μορφής εταιρεία αστικού δικαίου, συμμετοχικές ή αφανείς εταιρείες, κοινωνίες αστικού δικαίου,

Με την παρούσα ανάλυση θα προσδιορίσουμε πως αντιμετωπίζονται φορολογικά οι Τόκοι για τις παραπάνω περιπτώσεις.

Α) ΕΚΔΟΣΗ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ

Στο Ν.4308/24.11.2014, «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις», αναφέρονται τα εξής:

«**ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4308/24.11.2014**

.....
Άρθρο 8 Τιμολόγιο πώλησης

1. Τιμολόγιο είναι το στοιχείο που εκδίδεται από την υποκείμενη σε αυτόν το νόμο οντότητα για κάθε πώληση αγαθών και παροχή υπηρεσιών, εντός της χώρας ή άλλης χώρας μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή προς άλλη χώρα, καθώς και σε κάθε περίπτωση συναλλαγής που υπόκειται σε Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας.

.....
Άρθρο 38 Καταργούμενες και τροποποιούμενες διατάξεις

1. Από την 1 η Ιανουαρίου 2015 καταργείται η υποπαράγραφος Ε1 της παραγράφου Ε' του Ν. 4093/2012 (Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών), καθώς και κάθε διάταξη, ερμηνευτική εγκύκλιος ή Οδηγία έχει εκδοθεί δυνάμει εκείνης της διάταξης ή του προϊσχύοντος π.δ. 186/1992.»

.....»

Από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτει ότι από της ισχύος των ΕΛΠ (Ν.4308/24.11.2014), καταργείται ο Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων, ο Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών, καθώς και κάθε διάταξη, ερμηνευτική εγκύκλιος ή Οδηγία έχει εκδοθεί δυνάμει εκείνων των νομοθετημάτων.

Επίσης προκύπτει ότι Τιμολόγιο εκδίδεται για πώληση αγαθών και παροχή υπηρεσιών.

Εξάλλου στην ΠΟΛ.1003/31.12.2014 με την οποία παρέχονται οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του παραπάνω Ν.4308/2014 και ειδικότερα στις παραγράφους 8.1.1 και 8.1.2, αναφέρονται τα εξής:

«ΠΟΛ.1003/31.12.2014

.....
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 - ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΑ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

`Άρθρο 8: Τιμολόγιο πώλησης

.....
8.1.1 Η παράγραφος αυτή, σύμφωνα με την Οδηγία 2006/112/ΕΕ ορίζει με σαφήνεια ότι «τιμολόγιο» εκδίδεται για πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών και σε κάθε περίπτωση συναλλαγής που υπόκειται σε Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.).

8.1.2 Για την είσπραξη αποζημιώσεων, επιδοτήσεων, οικονομικών ενισχύσεων, **επιστροφών τόκων**, εισφορών και λοιπών συναφών εσόδων, δεν προβλέπεται ή έκδοση τιμολογίου από την Οδηγία 2006/112/ΕΕ. Η συναλλαγή δύναται να τεκμηριώνεται από παραστατικό που εκδίδει ο χορηγών το σχετικό ποσό ή η τράπεζα που το καταβάλλει (π.χ. απόφαση επιχορήγησης, βεβαίωση από τον ΟΠΕΚΕΠΕ που περιλαμβάνει τα στοιχεία του δικαιούχου, το ποσό, την ημερομηνία ή άλλο ανάλογο στοιχείο).»

Επομένως για την είσπραξη Τόκων δεν προβλέπεται πλέον έκδοση Τιμολογίου.

Β) ΦΠΑ

Στην ΠΟΛ.1006/14.1.2003 με την οποία γίνεται κοινοποίηση των διατάξεων των παραγρ.1 έως και 16 του άρθρου 19 και της παραγράφου 5 του άρθρου 25 του Ν.3091/02 οι οποίες αναφέρονται, σε θέματα ΦΠΑ και ειδικότερα στην παράγραφο 1 της εν λόγω ΠΟΛ., αναφέρονται τα εξής:

«ΠΟΛ. 1006/14.1.2003

.....
1. Τόκοι υπερημερίας

Με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 19 του νόμου αυτού, **δεν επιβάλλεται ΦΠΑ επί των τόκων υπερημερίας από 24/12/2002**, ημερομηνία έναρξης ισχύος της διάταξης αυτής, λόγω της μη έγκαιρης εξόφλησης του συμφωνηθέντος τιμήματος στους συγκεκριμένους χρόνους και προθεσμίες. Οι τόκοι υπερημερίας δεν θα συμπεριλαμβάνονται πλέον στην φορολογητέα αξία, δεδομένου ότι θεωρήθηκε ότι οι εν λόγω τόκοι δεν συνδέονται με την πώληση του αγαθού ή την προσφορά της υπηρεσίας, άρα στα τιμολόγια που θα εκδοθούν μετά την προαναφερόμενη ημερομηνία δεν θα επιβάλλεται ΦΠΑ.

Αντίθετα, οι τόκοι των επί πιστώσει πωλήσεων θα εξακολουθήσουν να συμπεριλαμβάνονται στη βάση επιβολής του ΦΠΑ, δεδομένου ότι συνυπολογίζονται στη συμφωνηθείσα τιμή κατά την πώληση ή την παροχή των υπηρεσιών και προσαυξάνουν την τιμή πώλησης των αγαθών ή την αμοιβή για την προσφορά των υπηρεσιών.

.....»

Επομένως για την είσπραξη Τόκων από 24/12/2002 δεν επιβάλλεται ΦΠΑ, εκτός της περίπτωσης πώλησης ή παροχής υπηρεσίας, στην οποία προβλέπεται καταβολή τόκων λόγω της παροχής πίστωσης για ορισμένη προθεσμία, οπότε σε αυτή την περίπτωση θα εμφανίζονται στο αρχικό επί πιστώσει τιμολόγιο.

Γ) ΧΑΡΤΟΣΗΜΟ ΚΑΙ ΟΓΑ ΕΠΙ ΧΑΡΤΟΣΗΜΟΥ

Η ΠΟΛ.1099/27.9.2004 με θέμα «Τέλος χαρτοσήμου τόκων υπερημερίας που απορρέουν από σχέσεις που υπάγονται στο Φ.Π.Α.» αναφέρει τα εξής:

«Πολ.1099/27.9.2004

ΘΕΜΑ: Τέλος χαρτοσήμου τόκων υπερημερίας που απορρέουν από σχέσεις που υπάγονται στο Φ.Π.Α.

Σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 19 του Ν. 3091/2002 «Απλουστεύσεις και βελτιώσεις στη φορολογία εισοδήματος και κεφαλαίου και άλλες διατάξεις» (Φ.Ε.Κ. Α' 330/24-12-2002), από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της διάταξης αυτής (24.12.2002) οι τόκοι υπερημερίας λόγω της μη έγκαιρης εξόφλησης του Τιμήματος πώλησης ή αμοιβής παροχής υπηρεσίας που συμφωνήθηκε στους συγκεκριμένους χρόνους και προθεσμίες, δεν συμπεριλαμβάνονται στη φορολογητέα αξία για την επιβολή του Φ.Π.Α. Επομένως από την ημερομηνία αυτή, στα σχετικά τιμολόγια που εκδίδονται, δεν επιβάλλεται Φ.Π.Α., (Σχετική η εγκύκλιος 1003624/191/Α0014/ΠΟΛ. 1006/14-1-2003 της 14ης Διεύθυνσης Φ.Π.Α).

Εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1β του άρθρου 57 του Ν. 1642/1986 (νυν άρθρου 63 του κώδικα Φ.Π.Α που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν. 2859/2000) έχουν καταργηθεί τα τέλη χαρτοσήμου για τις πράξεις τις οποίες προβλέπουν οι διατάξεις του άρθρου 2 του νόμου αυτού.

Μετά την ανωτέρω ρύθμιση της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 19 του Ν. 3091/2002, οι τόκοι υπερημερίας που απορρέουν από σχέσεις που υπάγονται στο Φ.Π.Α., δεν είναι αντικείμενο του φόρου αυτοί. Επομένως αποτελούν αντικείμενο της φορολογίας χαρτοσήμου και για την εξόφληση αυτών επιβάλλεται το τέλος χαρτοσήμου που προβλέπεται από τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 13 του κώδικα χαρτοσήμου (3% πλέον εισφοράς υπέρ ΟΓΑ 20% επί του χαρτοσήμου), αφού δεν καλύπτονται πλέον από την απαλλακτική διάταξη της παρ. 1β του άρθρου 63 του κώδικα Φ.Π.Α. Ειδικότερα, κατά πάγια νομολογία, η απαλλαγή από τα τέλη χαρτοσήμου μιας σύμβασης, σχέσης κ.τ.λ. δεν συνεπάγεται απαλλαγή και των τόκων που απορρέουν από αυτή, εφόσον στην απαλλακτική διάταξη δεν γίνεται ρητή μνεία για απαλλαγή και των τόκων.»

Επομένως για την είσπραξη Τόκων Υπερημερίας λόγω μη έγκαιρης εξόφλησης του τιμήματος πώλησης ή αμοιβής από 24/12/2002 επιβάλλεται Χαρτόσημο πλέον ΟΓΑ, συνολικά 3,6 %.

Δ) ΠΟΙΟΣ ΒΑΡΥΝΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΧΑΡΤΟΣΗΜΟ ΚΑΙ ΟΓΑ ΕΠΙ ΧΑΡΤΟΣΗΜΟΥ

Δεν υπάρχει συγκεκριμένη φορολογική διάταξη που να ορίζει ποιόν επιβαρύνει το εν λόγω χαρτόσημο και ΟΓΑ χαρτοσήμου.

Ανατρέχοντας στον Αστικό Κώδικα, στα άρθρα 424 και 425 αναφέρονται τα εξής:

«ΑΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ

.....
Άρθρο: 424

Δικαίωμα για εξοφλητική απόδειξη.

Ο οφειλέτης καταβάλλοντας έχει το δικαίωμα να απαιτήσει έγγραφη εξοφλητική απόδειξη και, αν εξοφλήσει ολοσχερώς, απόδοση του χρεωστικού εγγράφου. Από την απόδοση του χρεωστικού εγγράφου τεκμαίρεται η εξόφληση του χρέους.

Άρθρο: 425

Έξοδα της εξόφλησης.

Τα έξοδα της εξοφλητικής απόδειξης φέρει ο οφειλέτης αν δεν προκύπτει κάτι άλλο από τη σχέση.

.....».

Επομένως για την καταβολή του Χαρτοσήμου και ΟΓΑ Χαρτοσήμου, επιβαρύνεται αυτός που προκύπτει από την σύμβαση ή την συμφωνία. Εάν δεν υπάρχει σχετικός όρος τότε επιβαρύνεται ο Οφειλέτης.

Ε) ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

1) Μεταβατικές διατάξεις και έναρξη ισχύος

Στο άρθρο 72 του ΚΦΕ (Ν.4172/2013) αναφέρονται τα εξής:

«Άρθρο 72 Μεταβατικές διατάξεις και έναρξη ισχύος

1. Οι διατάξεις των άρθρων 1 έως και 71 του νόμου αυτού ισχύουν για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, με την επιφύλαξη των επόμενων παραγράφων του άρθρου αυτού.

25. Από την έναρξη ισχύος του Ν.4172/2013 παύουν να ισχύουν οι διατάξεις του Ν.2238/1994 (Α' 151), συμπεριλαμβανομένων και όλων των κανονιστικών πράξεων και εγκυκλίων που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση αυτού του νόμου.

.....»

Από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτει ότι από της ισχύος (1/1/2014) του νέου ΚΦΕ (Ν.4172/2013), καταργείται ο παλαιός Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος (Ν.2238/94) καθώς και κάθε κανονιστική πράξη και εγκύκλιος που έχει εκδοθεί δυνάμει αυτού του νόμου.

2) Χρόνος Κτήσης

Στην ΠΟΛ.1223/8.10.15 με την οποία κοινοποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 8 του ΚΦΕ (Ν.4172/2013) και ειδικότερα στην παράγραφο 4, αναφέρονται τα εξής

«ΠΟΛ.1223/8.10.15

ΘΕΜΑ: Κοινοποίηση των διατάξεων του άρθρου 8 του νέου Κ.Φ.Ε. (Ν.4172/2013).

4. Με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 8 του Ν.4172/2013 ορίζεται ότι χρόνος κτήσης του εισοδήματος θεωρείται ο χρόνος που ο δικαιούχος απέκτησε το δικαίωμα είσπραξής του.

Όσον αφορά στις συγκεκριμένες κατηγορίες εισοδήματος που παρατίθενται πιο κάτω, ο χρόνος απόκτησης του δικαιώματος είσπραξης για την εφαρμογή των διατάξεων του Κ.Φ.Ε. έχει ως ακολούθως:

ii) Για το εισόδημα από τόκους ημεδαπής προέλευσης που αποκτάται τόσο από φυσικά πρόσωπα όσο και από νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες, ο χρόνος κατά τον οποίο καθίστανται ληξιπρόθεσμοι και απαιτητοί. Τα ίδια εφαρμόζονται και για τους τόκους που προκύπτουν από προθεσμιακές καταθέσεις που εκτείνονται σε περισσότερα του ενός φορολογικά έτη. Για παράδειγμα, χρόνος κτήσης των τόκων προθεσμιακής κατάθεσης διάρκειας ενός έτους με έναρξη 1.10.2014 και λήξη 30.9.2015 θεωρείται η 30ή Σεπτεμβρίου

2015, ημερομηνία κατά την οποία καθίστανται ληξιπρόθεσμοι και απαιτητοί οπότε και αποκτάται το δικαίωμα είσπραξής τους.

Όσον αφορά στα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες που εφαρμόζουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ), ισχύουν οι ειδικότερες διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 47 του Ν.4172/2013, σύμφωνα με τις οποίες τα έσοδα που προκύπτουν κατά την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών μέσων κατανέμονται ανάλογα με τη διάρκεια των αντίστοιχων μέσων σύμφωνα και με τα οριζόμενα από τα ΔΛΠ.

.....
Για τους τόκους αλλοδαπής προέλευσης, χρόνος απόκτησης του εισοδήματος, όταν δεν είναι ευχερής η διαπίστωση του χρόνου κατά τον οποίο καθίστανται ληξιπρόθεσμοι και απαιτητοί, θεωρείται ο χρόνος καταβολής τους στον δικαιούχο, μέσω πίστωσης του τραπεζικού του λογαριασμού ή με άλλον τρόπο.

Ειδικά για τους τόκους από έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου ως χρόνος απόκτησης του δικαιώματος είσπραξης θεωρείται ο χρόνος έκδοσης των τίτλων, ενώ για τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου ο χρόνος εξαργύρωσης των τοκομεριδίων ή ο χρόνος λήξης των ομολόγων, όταν πρόκειται για ομόλογα χωρίς τοκομερίδια (ZERO COUPON).

Περαιτέρω, χρόνος απόκτησης των τόκων που επιδικάζονται με δικαστική απόφαση θεωρείται ο χρόνος έκδοσης εκτελεστής δικαστικής απόφασης.

.....
6. Τα αναφερόμενα πιο πάνω έχουν εφαρμογή για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, με βάση τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 72 του Ν.4172/2013 .»

Επομένως φορολογικά, χρόνος κτήσης του εισοδήματος γενικά θεωρείται ο χρόνος που ο δικαιούχος απέκτησε το δικαίωμα είσπραξής του.

Για τους τόκους, χρόνος κτήσης θεωρείται ο χρόνος κατά τον οποίο καθίστανται ληξιπρόθεσμοι και απαιτητοί.

Για τους τόκους αλλοδαπής προέλευσης, χρόνος απόκτησης του εισοδήματος, όταν δεν είναι ευχερής η διαπίστωση του χρόνου κατά τον οποίο καθίστανται ληξιπρόθεσμοι και απαιτητοί, θεωρείται ο χρόνος καταβολής τους στον δικαιούχο, μέσω πίστωσης του τραπεζικού του λογαριασμού ή με άλλον τρόπο.

Για τους τόκους από έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου ως χρόνος απόκτησης του δικαιώματος είσπραξης θεωρείται ο χρόνος έκδοσης των τίτλων, ενώ για τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου ο χρόνος εξαργύρωσης των τοκομεριδίων ή ο χρόνος λήξης των ομολόγων, όταν πρόκειται για ομόλογα χωρίς τοκομερίδια (ZERO COUPON).

Περαιτέρω, χρόνος απόκτησης των τόκων που επιδικάζονται με δικαστική απόφαση θεωρείται ο χρόνος έκδοσης εκτελεστής δικαστικής απόφασης.

Επομένως και ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΓΝΩΜΗ ΜΑΣ θα πρέπει να αποδεικνύεται ότι υπάρχει δικαστική διεκδίκηση, εάν οι σχετικοί τόκοι δεν έχουν εισέτι εισπραχθεί.

3) Εισόδημα επιχειρηματικής δραστηριότητας

Στην παράγραφο 2, του άρθρου 47, του Ν.4172/13 αναφέρεται:

«Άρθρο 47 Κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα

.....

2. Όλα τα έσοδα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που αναφέρονται στις περιπτώσεις του άρθρου 45 θεωρούνται έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα.
.....»

Επομένως και οι Τόκοι θεωρούνται για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες ως έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα και φορολογούνται με τις γενικές διατάξεις.

3) Παρακράτηση Φόρου

Στην παράγραφο 4, του άρθρου 37, του Ν.4172/13 αναφέρεται:

«Άρθρο 37 Τόκοι

.....
4. Εάν οι τόκοι υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου, όπως ορίζεται στο Μέρος Τέταρτο του Κ.Φ.Ε., ο παρακρατούμενος φόρος εξαντλεί τη φορολογική υποχρέωση μόνο για τα φυσικά πρόσωπα και για το συγκεκριμένο είδος εισοδήματος του φορολογούμενου με βάση τον Κ.Φ.Ε..»

Στην παράγραφο 1, του άρθρου 62, του Ν.4172/13 αναφέρεται:

«Άρθρο 62 Πληρωμές υποκείμενες σε παρακράτηση

1. Οι ακόλουθες πληρωμές υπόκειται σε παρακράτηση φόρου:

.....
β) τόκοι,

.....»

Στο άρθρο 64 του Ν.4172/13 αναφέρονται:

«Άρθρο 64 Συντελεστές παρακράτησης φόρου

1. Οι συντελεστές παρακράτησης φόρου είναι οι εξής:

.....
β) για τόκους δεκαπέντε τοις εκατό (15%),

.....
4. Σε περίπτωση που η παρακράτηση φόρου δεν εξαντλεί τη φορολογική υποχρέωση ο παρακρατηθείς φόρος πιστώνεται έναντι του φόρου εισοδήματος που πρέπει να βεβαιωθεί από επιχειρηματική δραστηριότητα ή του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, κατά περίπτωση.

.....»

Επομένως επί των τόκων γίνεται παρακράτηση φόρου εισοδήματος 15%. Ο παρακρατούμενος φόρος δεν εξαντλεί την φορολογική υποχρέωση για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες. Ο παρακρατηθείς φόρος συμψηφίζεται στον φόρο εισοδήματος που βεβαιώνεται με την δήλωση φορολογίας εισοδήματος του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας.

Με εκτίμηση

Σταύρος Γιαννίρης